

LEADER

I samma båt
samassa veneessä

Föreningsbarometern Yhdistysbarometri

FÖRENINGSBAROMETERN
I ÅBOLAND OCH GUSTAVS
2022

Minna Boström

I samma båt – Samassa
veneessä rf ry

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

**Svenska
kulturfonden**

Innehållsförteckning

1. Introduktion	2
2. Material och metoder	2
3. Resultat	3
3.1 Vilka kategorier av föreningar finns i området?	3
3.2 Resultat från föreningsbarometern	5
3.2.1 Grunduppgifter och föreningarnas sammansättning	5
3.2.2 Hur bekanta är föreningarna med Leaderarbetet och stödmöjligheterna?.....	7
3.2.3 Hur fungerar föreningsarbetet idag och hur ser föreningarna på framtiden?.....	11
4. Diskussion.....	11
4.1 Grunduppgifter och föreningarnas sammansättning	11
4.2 Hur bekanta är föreningarna med Leaderarbetet och stödmöjligheterna?.....	12
5. För framtiden	12
6. Slutord.....	14

1. Introduktion

I Leader-verksamheten är det gräsrotsnivåns idéer som finansieras enligt "bottom up" principen. För att kunna stöda föreningar i den egna utvecklingen, och i att förverkliga sina visioner, har Leader-föreningen I samma båt – Samassa veneessä rf ry kartlagt föreningsunderlaget på ett konkret plan. Från och med 1.1.2023 arbetar kommunerna mer målinriktat med förebyggande verksamhet, då social- och hälsovårdssektorn gått över till välfärdsområdena. Den tredje sektorn är en viktig part i lokalutvecklingen och i föreningarna finns en viktig potential som både kan initiera och driva utveckling. Projektet har genomförts i Åboland, dvs Pargas och Kimitoön, men vi har också inkluderat Gustavs eftersom det är en del av Leadergruppens verksamhetsområde. Resultaten kan användas för vidare planering och utveckling av föreningsverksamheten i kommunerna.

Målsättningar:

- Skapa livskraftiga och aktiva föreningar som genom samarbete med varandra, kommuner och finansiärer kan utveckla sin närregion både genom att genomföra investeringar och utföra utvecklingsprojekt.
- Få föreningarna att fundera på sin egen roll i närsamhället och sina möjligheter att utveckla föreningsarbetet.
- Få flera föreningar att söka konkreta utvecklingsprojekt via Leader och andra finansieringskällor, samt delta i olika lokala och regionala projekt som stöder föreningsarbetet.

Projektet har finansierats av Leader I samma båt – Samassa veneessä rf ry och Svenska kulturfonden. Arbetet genomfördes under tiden 1.1.2021-31.12.2022 med en arbetsinsats på ca 20% per månad.

2. Material och metoder

I projektet kartlades de föreningsresurser som finns i Pargas, Kimitoön och Gustavs. I kartläggningen analyserades nuläget, samt framtidsutsikterna inom föreningslivet. Inom projektet genomfördes en föreningsbarometer dvs en enkät riktad till föreningarnas styrelser där nuläget, framtidsvisioner och utvecklingsbehov utreddes.

Konkreta åtgärder:

- Kartlägga föreningsunderlaget i Pargas, Kimitoön och Gustavs dvs vilka föreningar som verkar i regionen
- Kartlägga de olika sektorerna som föreningarna representerar
- Kartlägga föreningarnas nuläge, resurser, utvecklingsbehov och framtidsvisioner.

Konkret genomfördes en föreningsbarometer med information om bl.a. föreningens struktur, styrelsearbete, genomförda projekt och finansieringar, medlemsunderlag och framtidsvisioner.

Data om föreningarna i Kimitoön, Pargas och Gustavs samlades från Patent- och registerstyrelsens föreningsregister. Kategoriseringen av föreningarna gjordes genom att utreda vilken typ av förening det var frågan om. Ofta framkom det redan av namnet, men om inte så besöktes föreningens hemsidor eller Facebooksidor för att få mer information. Kategorin för en del föreningar gick inte att få fram och kategoriserades därför under benämningen oklar.

Föreningsbarometerns enkät skickades till en stor del av föreningarna som ansågs vara relevanta för områdesutvecklingen och Lederverksamheten. Religiösa och politiska föreningar exkluderades, lika så oklara föreningskategorier och t.ex. föreningar för olika yrkesgrupper samt fackförbund. Till de utvalda föreningarna det gick att få kontaktuppgifter till, antingen via föreningsregistret, eller föreningens hemsidor, skickades enkäten (Föreningsbarometern) i februari 2022. I fall föreningen hade uppgett epostadress, skickades enkäten per epost, i annat fall per brev. På Kimitoön skickades enkäten till 111 föreningar, i Pargas skickades enkäten till 289 föreningar och i Gustavs skickades enkäten till 38 föreningar. Totalt skickades alltså enkäten till 438st föreningar.

3. Resultat

3.1 Vilka kategorier av föreningar finns i området?

För detta arbetet har använts de föreningar som fanns i föreningsregistret den 23.3.2021¹. Antalet föreningar var då på Kimitoön 235 föreningar, Pargas 399 föreningar och Gustavs 46 föreningar, dvs totalt 680 föreningar på I samma båt-Samassa veneessä rf ry:s verksamhetsområde. Vid årets slut 31.12.2021 hade Kimitoön 6617 invånare, Pargas 15 086 invånare och Gustavs 968 invånare (Statistikcentralen). Då föreningarna kategoriserades i olika grupper framkom att det finns en ganska bred variation i typen av förening på alla orter (Tabell 1).

Tabell 1. Antalet föreningar enligt kategori på Kimitoön, i Pargas och i Gustavs.

Kategori	Kimitoön	Pargas	Gustavs
Barnskyddsförening/förbund	1	1	1
Biståndsarbete		1	
Bostadsförening		2	
Bryggförening	1	1	1
Byaförening	15	25	1
Byggnadsvård		1	

¹ <https://www.prh.fi/sv/yhdistysrekisteri.html>

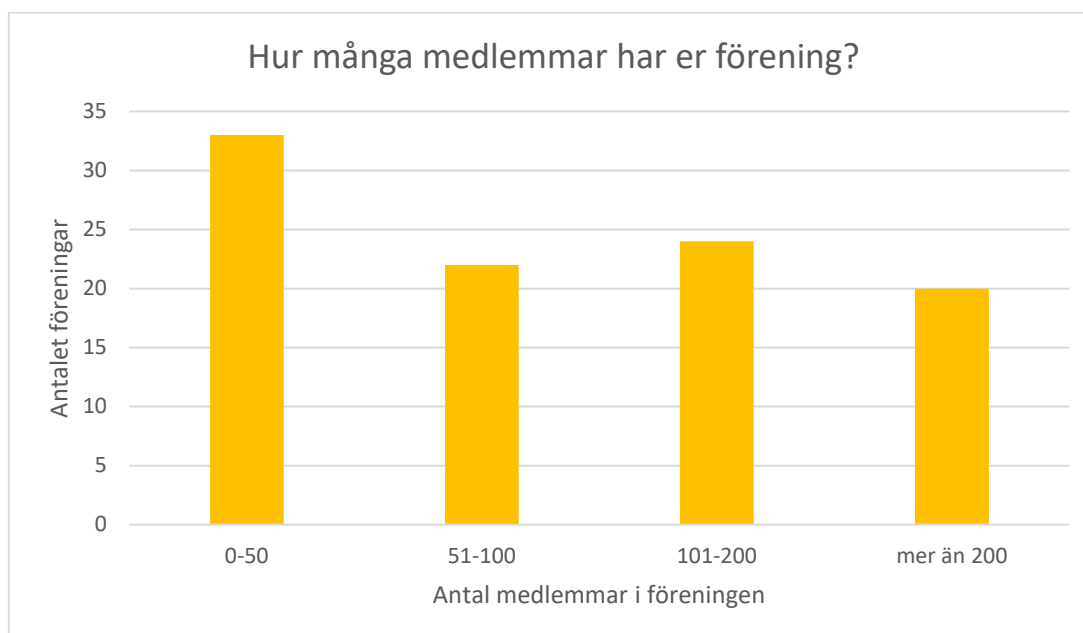
Båt	7	11	2
Fackförbund/förening	4	6	
Fiske	5	5	4
Folkhälsan	5	5	
Folkhögskola		2	
Frivillig brandkår	6	7	1
Företagarförening	1	5	1
Föräldraförening	8	18	
Handikapp	1	3	
Hembygdsförening	5	6	
Hund	2	3	1
Hälsa	1	4	
Häst	5	1	
Idrott	15	46	1
Invånarförening	8	15	2
Jakt	9	18	6
Konst	3	6	
Krigsveteraner	1	3	1
Kultur	8	15	5
Kvinnoförening		2	
Lantbruk	7	6	2
Lions/Rotary/Odd fellow	3	8	1
Läraryrkelse	1	4	
Marthaförening	9	8	1
Mat/Dryck	1	3	
Miljö	6	2	
Motorsport	3	7	
Musik	10	29	
Oklar	11	15	2
Pensionärsförening	7	7	1
Politik	17	17	3
Pro förening	1	11	
Religiös förening	2	5	
Resebranschen	1	1	3
Scout	3	4	1
Sjöräddare	1	1	
Skogsvård		1	1
Teater	3	4	
Ungdomsförening	7	16	
Vattenvård	2		1
Yrkesgruppers föreningar	8	16	
Övrigt	21	21	3
Totalt	235	399	46

3.2 Resultat från föreningsbarometern

Föreningsbarometer enkäten skickades till 438 föreningar och totalt inkom 101 svar inom utsatt tid. Det betyder en svarsprocent på 23%.

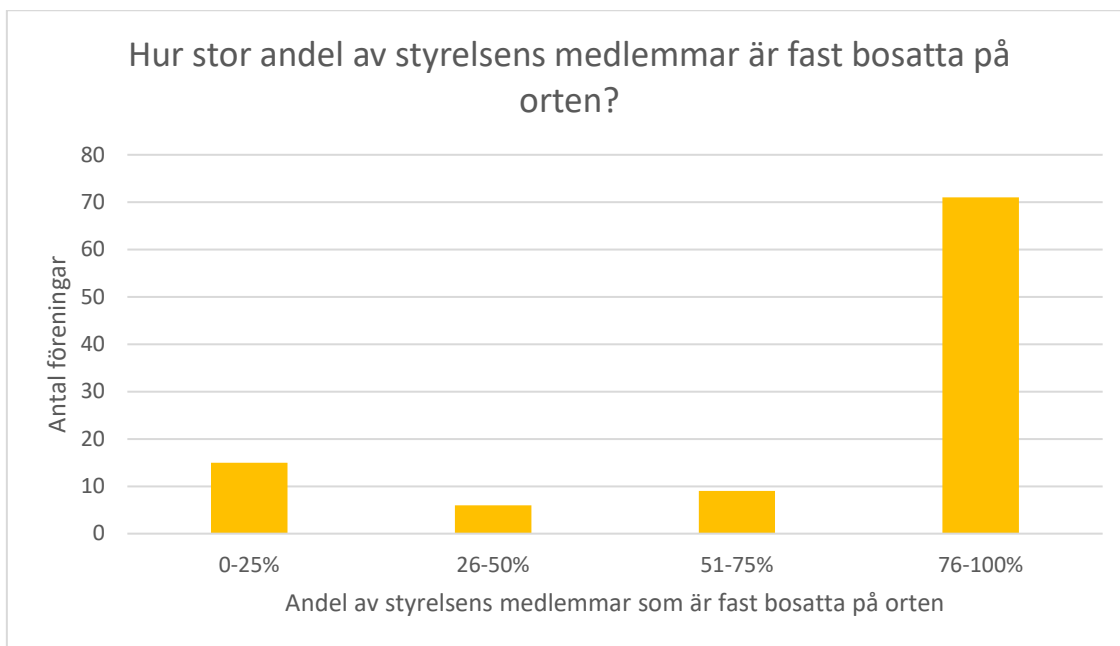
3.2.1 Grunduppgifter och föreningarnas sammansättning

Av de föreningar som svarade på enkäten var 60% från Pargas, 32% från Kimitoön och 8% från Gustavs. Medlemsantalet i föreningarna var ganska jämt fördelade mellan kategorierna 0-50, 51-100, 101-200 och över 200 stycken medlemmar. Största gruppen var 0-50, där 33% av föreningarna svarade att de har under 50 medlemmar (Figur 1). Föreningarna är alltså i regel ganska små, men ändå värt att notera att det även fanns ca 20% av föreningarna som meddelade att de har över 200 medlemmar och 24% som har 101-200 medlemmar.

Figur 1 Antalet medlemmar i föreningarna som svarade på frågan i Föreningsbarometern (99st).

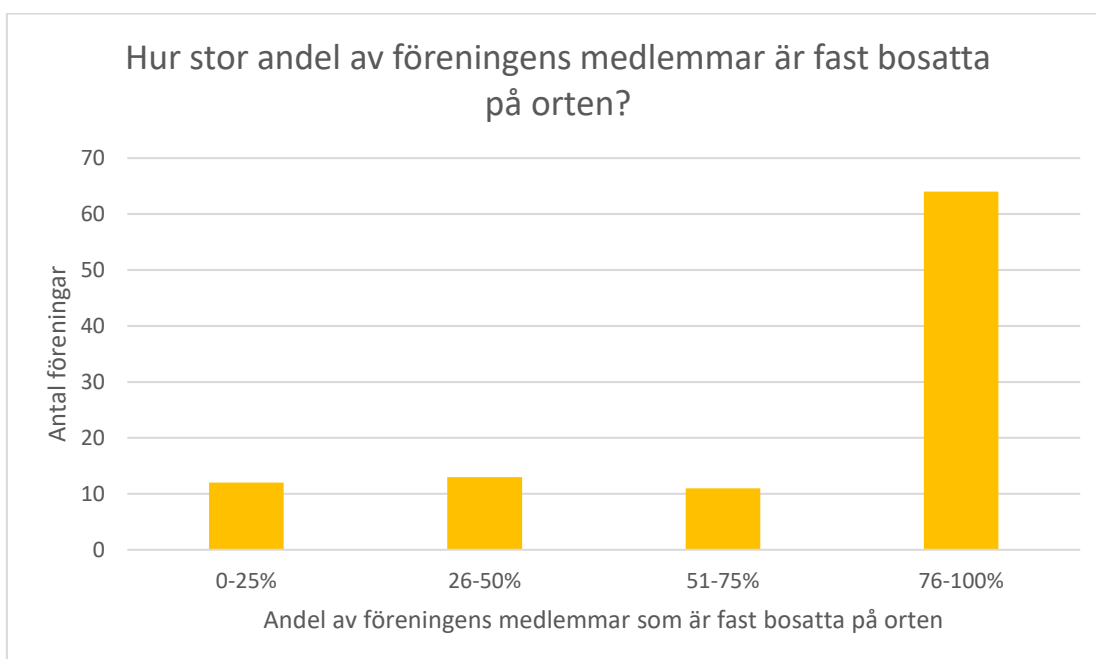
På många små orter är det ofta ett problem att det är svårt att få nya styrelsemedlemmar till föreningen, och att många styrelsemedlemmar sitter i flera föreningar och kanske upplever att det är tungt. Styrelserna kunde ändå dra nytta av att också värva med deltidsbosatta på orten. De nya digitala redskapen möjliggör nuförtiden att möten kall hållas på distans, eller som hybridmöten, vilket underlättar deltidsboende att även delta i styrelsearbetet i föreningar på orten. I enkäten kartlade vi hur stor andel av föreningens styrelsemedlemmar och medlemmar som var fast bosatta på föreningens hemort. Av de svarande föreningarna uppgav 70% att 76-100% av styrelsens medlemmar var fast bosatta, 15% av föreningarna uppgav att 0-25% av styrelsemedlemmarna var fast bosatta, 9% att 51-75% av styrelsen var fast bosatta och 6% att 26-50% av styrelsens medlemmar är fast bosatta (Figur 2).

Figur 2 Antalet styrelsemedlemmar som är fast bosatta i de föreningar som svarade på frågan i Föreningsbarometern (101st)

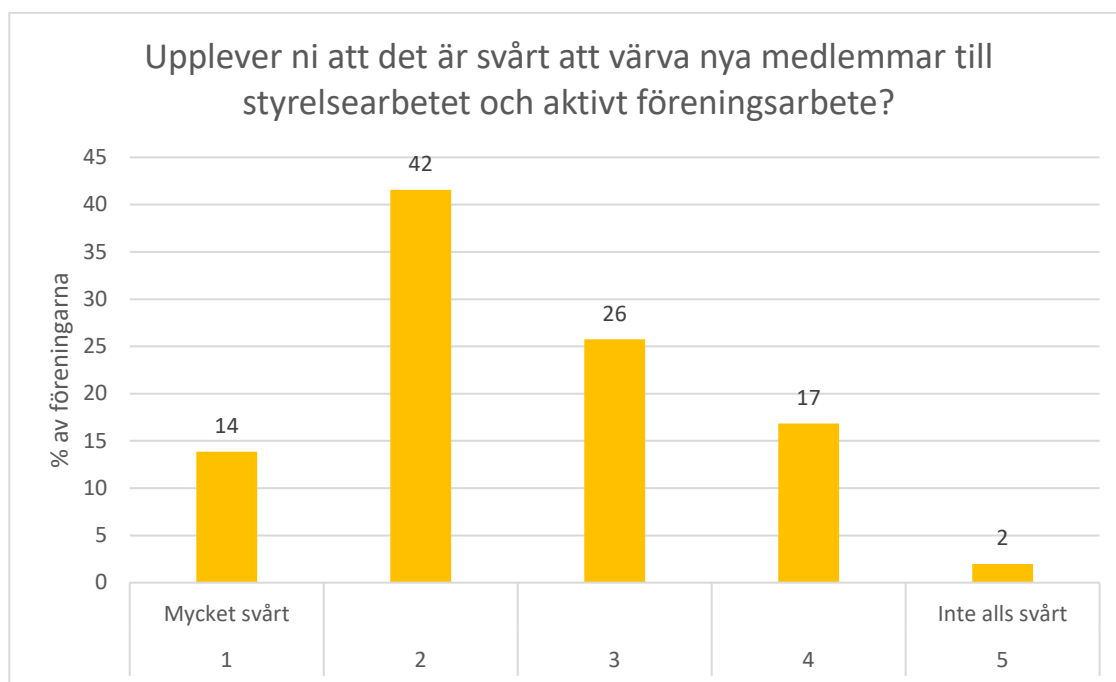
Man kan anta att då boendet på flera orter ökar i framtiden, pga ökade möjligheter till distansjobb, så ökar också andelen deltidboende i föreningarnas styrelser.

Samma analys gjordes för föreningarnas medlemmar, dvs vi frågade efter en uppskattning på hur många av föreningens medlemmar som är fast bosatta på orten. På den frågan svarade 64% av föreningarna att 76-100% av medlemmarna är fast bosatta. Intressant nog svarade 12% av föreningarna att de bedömer att endast 0-25% av medlemmarna är fast bosatta. I den kategorin fanns både båtklubbar, utskärens byaföreningar och t.ex. olika typer av föreningar för deltidboende.

Figur 3 Andelen medlemmar i föreningar som är fast bosatta på orten, av dem som svarade på frågan i Föreningsbarometern (100st).

I det dagliga arbetet på Leaderkontoret får vi ofta höra att det kan vara svårt att värva nya medlemmar till styrelserna. Vi frågade därför om föreningarna upplever att det är svårt att värva nya medlemmar till styrelsearbete och aktivt föreningsarbete. Ungefär hälften av föreningarna ansåg att det är mycket svårt eller svårt att engagera nya medlemmar (Figur 4).

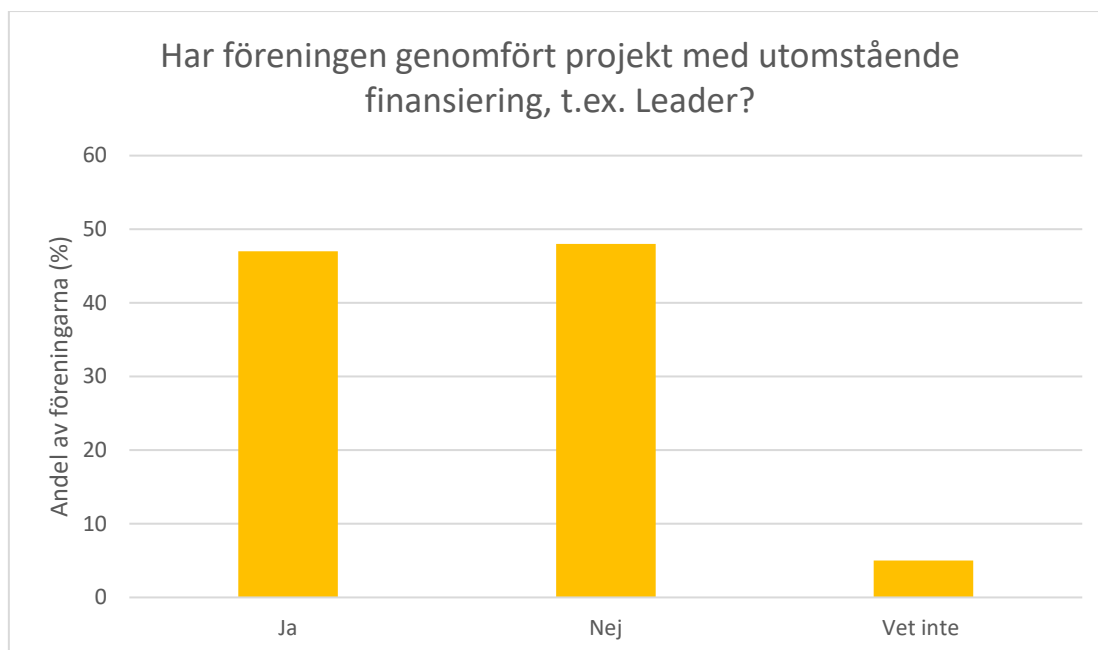
Figur 4 Föreningarnas uppskattning om hur svårt det är att värva nya styrelsemedlemmar.

3.2.2 Hur bekanta är föreningarna med Leaderarbetet och stödmöjligheterna?

Föreningar har ofta flera olika möjligheter till att söka stöd för projektverksamhet. Kommunerna finansierar främst verksamhetsunderstöd, dvs föreningarnas huvudsakliga arbete. Ifall föreningen däremot vill göra något utöver det vanliga behöver man söka projektbidrag. Leader är en bra finansiär för föreningar, som beroende av projekttyp ofta kan finansiera ca. 60-70% av kostnaderna. För den övriga delen söker föreningarna annat bidrag eller arbetar på talko. Svenska Kulturfonden och banksstiftelserna är även ofta huvudfinansiärer i föreningarnas projekt, även Finska hembygdsförbundet för renoveringar av hembygdsgårdar och föreningshus. Idrottsföreningar har möjlighet att söka projektbidrag från Finlands svensk idrott och det finns även många fonder specialiserade på t.ex. kultur. För större gränsöverskridande projekt kan allmännyttiga utvecklingsprojekt även sökas direkt från Närings-, Trafik-, och Miljöcentralen.

I barometern frågade vi föreningarna om de har genomfört projekt med utomstående finansiering, dvs annan än den via kommunen. Lite mindre än hälften av föreningarna svarade

att de hade genomfört projekt (47%) och ungefär lika många att de inte hade genomfört projekt (48%). Resten visste inte.

Figur 5. Andelen av föreningarna som svarat på frågan i Föreningsbarometern (n=100st) som genomför projekt (%).

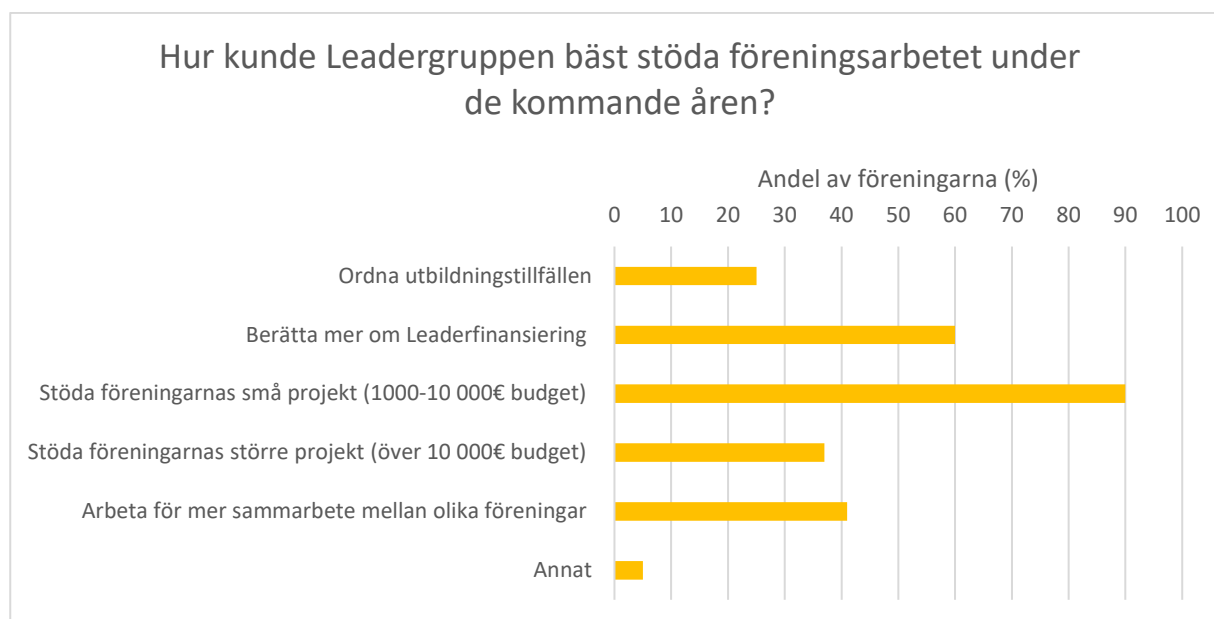
Exempel på projekt som föreningarna genomfört med eller utan leadermedel? (enligt uppgifter från föreningsbarometern):

- Motionsgrupper och större evenemang
- Restaurering/anläggning av badstrand och hundbadstrand
- Utställningar
- Restaurering av kulturhistoriska objekt
- Motionsanläggningar
- Konserter
- Energiprojekt som jordvärmeinstallation, vindmölla, solpaneler, vattenvärmepump
- Renoveringar av föreningshus
- Utvecklingsprojekt gällande hållbar utveckling
- Expertföreläsningar
- KulturreSOR
- Barn- och ungdomsprojekt
- Arkiveringsprojekt
- Tillverkning av allmogebåt
- Anläggning av naturstig och utsiktstorn
- Miljö och mångfaldsprojekt, mat från naturen
- Anställning av en ung sommarjobbare
- Serviceprojekt t.ex. service för seniorer eller gymnasieelever
- Historik och bokprojekt, infobroschyrer

- Teater- och författarbesök, konsertbesök
- Byggande av allmän brygga
- Musikanläggning
- Byggande av WC-utrymmen
- Båthamn och simplats
- Bildskärm till samlingsrum
- Utveckling av utfärdsstuga
- Certifieringsprojekt

Vi frågade också hur Leaderföreningen bättre kunde stöda föreningarnas arbete (Figur 6). De flesta föreningarna, 90%, var intresserade av stöd för föreningarnas mindre projekt (1000-10 000 € projektbudget), medan 37% var intresserade av större projekt över 10 000€ budget. De som hade svarat "Annat" i frågan önskade sig bl.a.:

- lite högre finansieringsprocent för små projekt, t.ex. utrustningsanskaffningar
- konkreta förslag på projekt och exempel från andra byar
- hjälp med att skriva projektplan och enklare ansökningsrutiner
- skolning för nya medlemmar
- projekt för klubbhistorik
- marknadsföring av föreningar

Figur 6 Andelen av föreningarna i Föreningsbarometern (n=101st) som svarat på hur Leadergruppen bäst kunde stöda föreningarna.

För utvecklingsverksamheten och för finansierärer som stöder gräsrotsnivån är det viktigt att veta vad invånarna själva tycker är viktigast att utveckla och ge stödpengar till. I en öppen fråga svarade föreningarna på hurdana projekt vi borde stöda för att bäst utveckla området. Glädjande nog svarade 80 stycken av föreningarna på frågan och vi fick in många olika förslag:

- traditionella evenemang som sommarmarknader, midsommarstång mm, varför kan man inte stöda traditioner istället för att "tvinga" sökande att alltid hitta på nåt nytt
- hjälpperson till byalag, som gör t.ex. små reparationer, some-inlägg, evenemang mm
- syremaskin eller vattenrenare till havsbotten
- små byggprojekt, t.ex. utveckling av byastränder, omklädningsrum Blasnäs
- renovering och utveckling av föreningshus och även miljöåtgärder som sänker brukskostnaderna
- små investeringar
- lätttrafikled
- pilotprojekt för nya koncept
- generationsöverskridande projekt
- informationsförmedling, marknadsföring
- naturskydd och begränsning av invasiva arter, säljakt
- projekt relaterade till hållbar utveckling och klimaförändring
- samarbete kommun och föreningar
- öka förutsättningarna för distansjobb, t.ex. genom fler bostäder och bättre förbindelser
- projekt som främjar kultur, gemenskap, välmående, livskvalitet, kulturresoer för seniorer
- projekt som når ut till många och annars har svårt att få finansiering
- projekt som gör närområdet mera attraktivt så folk inte flyttar bort
- stärka levnadsvilkor och gemenskap i yttre skärgården
- motionsprojekt som stöder medlemmar men även övriga invånare, men observera samarbete med andra aktörer så det inte bli överlapp, motionsklubbar
- bobarhet
- stöda stadsdelen som sevärdhet
- hållbar turism och trivsel, närturism (staycation)
- företagsverksamhet
- forsknings- och motionsredskap till skolor
- projekt för att locka nya invånare och motverka isolering, t.ex. naturstigar, kulturutställningar, kurser, evenemang
- förnya bryggor
- ökad trivsel
- teknisk utrustning och verksamhet t.ex. inom amatörradio
- öka förutsättningen för idrottsföreningarnas medlemmar att utöva sina idrottsgrenar
- gästföreläsningar och skolningar och mindre anskaffningar till öarna
- social gemenskap, förbättrande av landskap
- grillplatser eller "kota" dit man inte behöver ta sig med båt
- projekt som för samman områdets olika aktörer, projekt som stöder samarbete
- utrustning till föreningens båt
- nya trender som frisbeegolf, padel mm
- medlemsanskaffning, föreningskontakter, understöd

- poolbil för seniorer, elcyklar
- hembygdsarbete, infohäften, restaurering, historik
- ordna en föreningsdag där föreningarna får presentera sin verksamhet
- fastighetsskötsel
- korta skolningar inom turism
- sysselsättning
- lekpark, simstrand, ungdomsverksamhet
- lägerplatser och friluftsleder
- evenemang för att presentera olika idrottsgrenar
- utställningsutrymmen

3.2.3 Hur fungerar föreningsarbetet idag och hur ser föreningarna på framtiden?

Av föreningarna svarade 94% på frågan om hur de ser på föreningens framtid. Av de föreningar som svarade var det ca 55% som hade en positiv syn på föreningens framtid, ca 28% hade en mer neutral inställning som inte kunde tolkas varken positiv eller negativ och 17% hade en klart negativ inställning. Några kommentarer från svaren:

- många medlemmar har saknar traditionella evenemang efter Coronatiden så det vill man satsa på
- föreningsengagemang måste ändra från livslångt engagemang till att man gör kortare insatser
- föreningar behöver gå samman
- svårt att få nya styrelsemedlemmar och yngre med
- flera föreningar nämner att de ser positivt på framtiden, att föreningens verksamhet utvecklas och att de har bra eller utmärkta förutsättningar för framtiden

4. Diskussion

4.1 Grunduppgifter och föreningarnas sammansättning

Eftersom ungefär hälften av föreningarna ansåg att det är mycket svårt eller svårt att engagera nya styrelsemedlemmar så kunde det vara bra att fundera hur man kunde samarbeta mellan olika föreningar, hur förenings- och styrelsearbete kunde se ut i framtiden och hur man kunde engagera nya aktiva deltagare i föreningsarbete t.ex. genom att aktivera nya målgrupper som t.ex. deltidsboende. Våra Leaderprojekt visar att talkoarbete fortfarande är väldigt populärt. Många har säkert intresse av att delta i föreningsarbete på något sätt, men man är rädd för att en styrelsepost blir för betungande. Här kunde föreningarna sinsemellan fundera på olika modeller där man t.ex. engagerar medlemmar eller övriga intresserade till vissa evenemang eller aktiviteter

så att inte allt jobb blir på dem som sitter i styrelsen. Man kanske behöver fundera på helt nya modeller för att göra föreningsarbete i framtiden. Det som är intressant är att då vi frågade om projektförslag så var det väldigt många som nämnde samarbete som viktigt. Det visar på att man ser på verksamheten ur ett helhetsperspektiv och området som en helhet och inte bara på den egna verksamheten och dess framtid. Många inser nog att mer samarbete ger mer möjligheter och att det också kan vara en nödvändighet för fortsatt verksamhet.

4.2 Hur bekanta är föreningarna med Leaderarbetet och stödmöjligheterna?

Det var intressant att notera att ungefär hälften av föreningarna har utfört någon typ av projekt vid sidan av sin normala verksamhet. Det kom fram en kommentar om att det kan kännas frustrerande att behöva planera projekt för att få finansiering, när man egentligen mest skulle behöva bidrag för sin normala ordinarie verksamhet. Här kunde säkert finansiärerna samarbeta för att göra ett infopaketer om vilka bidrag som kan sökas för vad, för att ge en bättre helhetsbild av bidragen. Kort kan man säga att kommunerna delar ut föreningsbidrag för ordinarie verksamhet och övriga finansiärer finansierar projektverksamhet. Men det är ofta inte så svartvitt, många föreningar kanske tror att deras små idéer inte är tillräckligt stora eller nya för att söka bidrag. När det gäller just Leader-bidrag så är det ju pengar till utveckling och då behöver det finnas en utvecklingsaspekt i alla projekt som finansieras. Alla finansiärer har en viktig roll i att sprida informationen om bidrag till fältet. Den nya programperioden CAP 2023-2027 inom landsbygdsutvecklingen för också med sig nya stödmöjligheter för föreningar. Förutom de större utvecklingsprojekten (budget över 10 000€) kommer en ny stödform för att stöda små projekt under 10 000€. Det kan bli ett användbart finansieringsredskap för föreningar, och kan också vara en inkörsport till större projekt i framtiden. Vi fick in en hel del förslag på stödändamål, vilket visar att det åtminstone inte är brist på utvecklingsidéer. Om en förening inte söker bidrag, kan det ibland handla om att man är orolig över byråkratin och kanske även det arbete ett projekt medför. Men vi har många bra exempel på föreningar som ansökt om stöd och varit mycket nöjda. Inte bara över själva projektet och dess resultat, utan också över att det kan ge en gnista och inspiration till fortsatt utveckling i föreningen.

5. För framtiden

Det var väntat att många föreningar upplever problem med rekrytering och även förutsättningar för fortsatt verksamhet. Glädjande var ändå att många föreningar ser positivt på framtiden och den egna verksamhetens utveckling. Redan i denna relativt lilla undersökning kom det fram en massa bra utvecklingsförslag. För att kunna stöda föreningsarbetet i framtiden kunde man satsa åtminstone på följande åtgärder:

- Mera samarbete mellan föreningar och kommunerna. Här borde kommunerna ta en aktiv roll till att initiera samarbetet. Kimitoön har t.ex. anställt en föreningskoordinator på deltid

som ett projekt. I projektet SMIL (Svenska modeller för sociala innovationer i landsbygdsutveckling) har det analyserats partnerskap mellan kommunerna och tredje sektorn. Projektappen Kommunen som samskapare – Partnerskap och lokal utveckling på landsbygden² kan användas som bas för detta utvecklingsarbete. Pargas stad var med som ett pilotområde i projektet.

- Samarbete mellan olika föreningar nämndes av flera respondenter i vår undersökning som något att jobba vidare med. Ett ökat samarbete mellan olika föreningar kunde sprida goda modeller och hjälpa koordinering av verksamhet och i att planera tidtabeller, och samtidigt hindra överlapp i verksamhet.
- Mera forum där olika föreningar träffar varandra, t.ex. föreningstorg, föreningsträffar eller liknande. Verksamhet både gentemot nya potentiella föreningsmedlemmar men också forum där föreningar träffas sinsemellan.
- Utbildning för föreningsaktiva. Detta är knepigt eftersom föreningsarbetet är frivilligt och många aktiva har mycket att stå i med och tiden alltid är på kort. Men det utesluter inte att det är en viktig del att utveckla på olika sätt och i olika forum. Fysiska träffar är ett sätt, men för större spridning kunde man också utveckla digitalt material. En del projekt har under åren gjorts i kommunerna gällande detta (t.ex. Föreningsaktuten/Kimitoöns kommun³), men tiderna och behoven har kanske ändrat fort under de senare åren. I Österbotten har man genomfört ett projekt finansierat av Aktion Österbotten och Svenska kulturfonden som heter FöreningsKick⁴ (och som fortsatte med projektet TALKO Österbotten). I projektet togs bl.a. fram inspirationsmaterial för att utveckla föreningsverksamhet (Verktogsduken, ett redskap för att planera föreningens strategi och kommunikation). Svenska Folkskolans vänner upprätthåller en hemsida med viktig basinformation om föreningsarbete, Föreningsresursen⁵.
- Kombinera betald arbetskraft och frivilligarbete. Det kan kännas som ett stort ansvar för föreningar att fungera som arbetsgivare, men t.ex. via Leaderbidrag kan en förening planera projekt och anställa någon för ett specifikt utvecklingsarbete.
- Aktivera föreningar till projektarbete. Projektarbete upplevs kanske ofta som ett extra arbete för föreningen, igen något man måste göra gratis på sin fritid. Men vi har också fått åsikter om att ett konkret projekt kan stimulera aktiviteten i en förening, inte bara i anknytning till själva projektet utan även för fortsatt verksamhet. Ett konkret arbete sammanför föreningens personer, t.ex. genom talkoarbete, och därmed kan nya idéer födas. Man kan också uppleva gemenskap och glädje över att ha åstadkommit något för

² Nordberg, K. Kommunen som samskapare- Partnerskap och lokal utveckling på landsbygden. Regionvetenskap, Åbo Akademi. Projektrapport, 88s.

³ https://www.kimitoon.fi/se_gor/foreningar

⁴ <https://allegroink.fi/foreningar/>

⁵ <https://www.foreningsresursen.fi/start/>

det gemensamma goda i det egna området. Det är också viktigt att engagera unga med i projektarbetet och delegera ansvar för att söka och driva projekt. T. ex i Leader-projekt kan föreningen ge fullmakt till någon att ansvara för att göra en ansökan i ansökningssystemet fast denne inte har namnteckningsrätt. Då ger man chansen till yngre generationer att lära sig, vilket breddar kompetensen i föreningen och skapar kontinuitet.

- Nya modeller för föreningsarbete. I praktiken finns det ändå många juridiska paragrafer som styr vad en registrerad förening måste göra, och det finns också många finansieringskällor som bara riktar sig till en viss kategori av föreningar. På landsbygden är problemet ofta ändå det att det finns för många föreningar och för få aktiva föreningsmänskor. Ibland har detta lösts t.ex. genom att flera föreningar har årsmöten tillsammans, eftersom många styrelsemedlemmar ändå sitter i flera styrelser, och så går man igenom mötesagendan, en förening i taget. Men det borde finnas lite mer nya och innovativa experiment på ett förnyat föreningsliv. En betalande medlem är också en av grunden i föreningen, och den statistik som följs i alla tänkbara sammanhang. Men tänk om olika personer lättare kunde komma och bli delaktiga i en förening, eller flera, på ett mer flexibelt sätt. Till en början kunde föreningarna iaf kunna försöka öppna upp sin verksamhet för tillfälliga inhoppare, t.ex. för att delta i arrangemang för något evenemang eller i talkoarbete.
- Deltidsboende kunde vara en stor resurs i föreningar på landsbygden. Just nu pågår en förändring i hur man som invånare bosätter sig på olika orter. I många fall kan det hända att man spenderar mera tid på sin deltidsort än i den kommun där man är skriven. Deltidsboendet har blivit en norm och med de nya möjligheterna till att arbeta på distans, kan tiden för att vistas på semesterorten öka märkbart. Detta gör också att man kan bli mer intresserad av lokalt frivilligarbete även på deltidsorten, man vill helt enkelt vara med och påverka utvecklingen på sin egen hemort, oberoende om man är fast bosatt eller inte. Det är viktigt att man öppnar upp verksamheten och bjuder in även nya potentiella medlemmar till själva styrelsearbetet.
- Delat ansvar minskar på arbetsbördan och ger en bredare kompetensbas i föreningen. Styrelsen behöver inte vara den enda operativa enheten i en förening. Med hjälp av olika arbetsgrupper kunde föreningar engagera många utöver styrelsen att arbeta med det konkreta föreningsarbetet.

6. Slutord

Föreningsbarometern genomfördes våren 2022 och ger en inblick i läget just då. Mycket har ändå hänt sedan dess, både globalt och nationellt. Kommunerna har en ny roll, och föreningarna är mer i fokus just nu och har en viktig roll i utvecklingen. Aktiviteterna har ökat,

efter några lite lugnare år pga coronaläget. Glädjande nog har flera projekt initieras där man nu försöker stärka föreningarnas samarbete och synlighet i kommunerna. Utvecklingen går åt rätt håll och med gemensamma krafter, både från kommunerna, finansierarna och föreningsfältet, kommer föreningarna att kunna fortsätta utvecklas och vara livskraftiga.